

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Åbent samråd i Folketingets Uddannelsesudvalg
Titel	Samrådsspørgsmål Q-S om sikring af, at elever i folkeskolen får den specialundervisning, de har behov for, samt om der er brug for at ændre lovgivningen på specialundervisningsområdet
Målgruppe	Folketingets Uddannelsesudvalg
Arrangør	Folketingets Uddannelsesudvalg
Taletid	8 minutter
Tid og sted	Tirsdag den 9. december 2008 kl. 14.00. Samrådet finder sted i Folketinget, mødesal S-092

Disposition

1. Indledning
2. Spørgsmål Q og R
3. Spørgsmål S
4. Undervisningsministeriets tiltag på specialundervisningsområdet

1. Indledning

- Uddannelsesudvalget har den 27. november 2008 stillet mig 3 spørgsmål om specialundervisning i folkeskolen. Da spørgsmål Q og R overlapper hinanden, vil jeg svare på disse 2 spørgsmål samlet. Herefter vil jeg besvare spørgsmål S.
- Jeg vil også gøre opmærksom på, at jeg tidligere har besvaret spørgsmål, der svarer til spørgsmål Q og R. Jeg henviser herved til mine svar på spørgsmål 311, 313, 314 og 330 i forrige folketingssamling.

2. Spørgsmål Q og R

- Spørgsmål Q: *"Hvordan vil ministeren sikre, at elever i folkeskolen får den specialundervisning, de har behov for?"*
- Spørgsmål R: *"Hvordan vil ministeren sikre, at specialundervisning til elever ikke bliver afvist med henvisning til, at den pågældende kommune ikke har råd til at give specialundervisningen?"*
- Jeg skal gøre opmærksom på, at folkeskolen er en kommunal opgave, hvor kommunalbestyrelsen har det overordnede ansvar for kommunens skolevæsen.
- Det er derfor kommunalbestyrelsen, der træffer beslutning om bevillinger til skolevæsenet og de økonomiske rammer for de enkelte skoler. Det er også kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om skolestrukturen, herunder antallet af skoler og hver enkelt skoles omfang med hensyn til klassetrin, specialundervisning og specialpædagogisk bistand.
- Kommunalbestyrelsens beslutning om bevillinger til kommunens skolevæsen skal træffes ud fra saglige hensyn, herunder hensynet til den enkelte skoles behov for specialundervisningsressourcer.

- Det er herefter skolens leder, der udarbejder et forslag til budget inden for de af kommunalbestyrelsen fastsatte økonomiske rammer. Budgettet skal godkendes af skolebestyrelsen.
- Hvis skolens leder finder, at de økonomiske rammer er for snævre til at drive skolen forsvarligt, må skolens leder gøre kommunalbestyrelsen opmærksom herpå.
- Efter folkeskolelovens § 3, stk. 2, gives der specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, som ikke kan understøttes inden for rammerne af den almindelige undervisning.
- Økonomiske hensyn er ikke et sagligt argument til at afvise støtte til børn, der har behov for specialundervisning og anden specialpædagogisk støtte.
- Hvis usaglige argumenter i den konkrete sag har indgået i kommunalbestyrelsens afgørelse, kan det medføre, at afgørelsen bliver sat ud af kraft af statsforvaltningen, der har tilsynet med den kommunale forvaltning. Jeg henviser herved til § 50 a i den kommunale styrelseslov.
- Hvis en afgørelse om specialundervisning indbringes for Klagenævnet for vidtgående specialundervisning, og afgørelsen falder inden for klagenævnets kompetence, har klagenævnet mulighed for at træffe en anden afgørelse.
- Jeg skal i denne forbindelse gøre opmærksom på, at klagemulighederne på specialundervisningsområdet blev væsentligt udvidet i forbindelse med kommunalreformen. Tidligere var det alene forældre, hvis børn var blevet henvist eller fået afslag på henvisning til en amtskommunal foranstaltning, der kunne indbringe sager for klagenævnet. Efter kommunalreformen kan forældre til børn, der er blevet henvist eller fået afslag på henvisning til kommunale specialklasser eller kommunale specialskoler, også indbringe sager for klagenævnet.
- Jeg finder, at tilsynet med den kommunale forvaltning og de udvidede klagemuligheder sikrer, at kommunerne i overensstemmelse med folkeskolelovgivningen yder specialundervisning til børn, der har behov herfor.
- Det er forudsat i spørgsmål Q og R, at kommunerne sparer på specialundervisningen. Det gør kommunerne ikke, tværtimod. Jeg skal herved henvise til mit brev af 1. december 2008 til Uddannelsesudvalget om budgettal for folkeskolens specialundervisning.
- Det fremgår af brevet, at det foreløbige budgettal for 2009 for folkeskolens specialundervisning udgør 4,6 mia. kr. I 2007 og 2008 var budgettallene hen-

holdsvis 4,1 mia. kr. og 4,3 mia. kr. i prisniveau 2009. Der er således tale om en stigning på 500 mio. kr. fra 2007 til 2009.

3. Spørgsmål S

- Spørgsmål S: *"Mener ministeren, der er brug for enten at ændre lovgivningen eller bekendtgørelserne, jf. notat af 11/11 08 fra tænketanken Sophia (alm. del - bilag 77), og vil ministeren tage initiativ til det?"*
- Jeg har med interesse læst notatet fra tænketanken Sophia og har noteret mig, at der efter Sophias opfattelse ikke umiddelbart er behov for at ændre lovregerne, således at PPR's indstilling om specialundervisning skal følges.
- Det er jeg ganske enig i. Vi kan ikke have en ordning, hvorefter en gruppe ansatte i kommunen får beføjelser til at tilsidesætte den folkevalgte kommunalbestyrelses beslutninger om rammerne for kommunens skolevæsen, herunder de økonomiske rammer, hverken for skolevæsenet som helhed eller for den enkelte skole.
- Det er anført i notatet, at skolens leder skal have en særdeles tungtvejende begrundelse for ikke at iværksætte den af PPR foreslåede specialpædagogiske bistand. Det foreslås på denne baggrund i notatet, at det i vejledningen om folkeskolens specialundervisning præciseres, at effektueringen af den foreslåede specialundervisning naturligvis skal ske, medmindre der er tungtvejende faglige begrundelser for ikke at følge PPR's indstilling.
- Jeg skal hertil bemærke, at den pædagogisk-psykologiske vurdering har til formål at belyse elevens kompetencer med henblik på at yde skolen, forældrene og eleven rådgivning om tilrettelæggelse og indholdet af en undervisning, der kan tilgodesse elevens særlige behov. Forældrene skal altid medvirke centralt i forløbet.
- Skolelederen træffer herefter ud fra en samlet vurdering afgørelse om den specialpædagogiske bistand til eleven. Ud over den pædagogisk-psykologiske vurdering indgår også forældrenes ønsker og skolens kendskab til den pågældende elev. Også skolens muligheder for at yde den specialpædagogiske bistand må indgå i vurderingen.
- Det må derfor indgå i vurderingen, om skolen har de nødvendige lærerkræfter til at give den specialpædagogiske bistand, eller om det er nødvendigt, at kommunalbestyrelsen inddrages med henblik på at henvise eleven til en anden skole eller eventuelt til et regionalt undervisningstilbud.
- Det må desuden indgå i skolelederens vurdering, om elevens behov ikke kan tilgodeses på en mindre omfattende måde end foreslået af PPR. Jeg skal i den-

ne forbindelse gøre opmærksom på, at økonomiske hensyn ikke er et sagligt argument til at afvise støtte til elever, der har behov for specialpædagogisk bistand.

- Skolelederens afgørelse skal naturligvis træffes ud fra saglige grunde, og afgørelsen skal foreligge skriftligt.
- Hvis afgørelsen ikke fuldt ud giver forældrene medhold, skal den begrundes i henhold til forvaltningslovens regler herom.
- Det fremgår af forvaltningslovens § 24, at en begrundelse for en afgørelse skal indeholde en henvisning til de retsregler, i henhold til hvilke afgørelsen er truffet. I det omfang, afgørelsen efter disse regler beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen tillige angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.
- Som det fremgår af det foranstående, er jeg ikke enig i Sophias fortolkning af de gældende regler, hvorefter effektueringen af den foreslåede specialundervisning altid skal ske, medmindre der er tungtvejende faglige begrundelser for ikke at følge PPR's indstilling.
- Da der tilsyneladende har været usikkerhed om de gældende regler, vil jeg gerne give tilsagn om, at vi ved en ændring af vejledning nr. 4 af 21. januar 2008 om folkeskolens specialundervisning m.v. uddyber de gældende regler om den pædagogisk-psykologiske vurdering, forældrenes rettigheder og skolelederens afgørelse om den specialpædagogiske bistand. Vi vil også uddybe de gældende regler om kommunalbestyrelsens behandling af klagesager på specialundervisningsområdet. Der vil også indgå de krav, som forvaltningsloven stiller om partshøring, begrundelse og klagevejledning m.v.

4. Undervisningsministeriet tiltag på specialundervisningsområdet

- Jeg kan desuden oplyse, at en arbejdsgruppe i Skolestyrelsen har udarbejdet en vejledning, der er rettet til kommuner og regioner med henblik på at forebygge processuelle og indholdsmæssige fejl i forbindelse med behandlingen af sager, der indbringes for Klagenævnet for vidtgående specialundervisning. I arbejdet har deltaget repræsentanter fra blandt andet Danske Regioner, KL og Danske Handicaporganisationer.
- Denne vejledning vil blive indsat på Skolestyrelsens hjemmeside i løbet af kort tid.

- Som supplement hertil planlægger Skolestyrelsen at udsende en folder, der informerer forældrene om barnets rettigheder og ansvarsfordelingen i forbindelse med henvisning til specialundervisning.
- Jeg vil også gøre opmærksom på, at det indgår i aftalen om kommunernes økonomi for 2009, at der skal iværksættes en analyse af den samlede specialundervisning i folkeskolen.
- Som led i analysen skal det blandt andet kortlægges og analyseres, hvilke målgrupper der modtager specialundervisning, samt hvordan og hvorfor elever henvises hertil.
- Endvidere skal der foretages en analyse af de med specialundervisningen forbundne omkostninger og ressourcetildelingsmodeller. Der skal desuden foretages en vurdering af specialundervisningens effekt, herunder effekten af forskellige former for samspil mellem normalundervisning og specialundervisning.
- Jeg forventer, at analysen vil give os et bedre grundlag for at vurdere, om der er behov for ændringer på specialundervisningsområdet.
- Jeg kan desuden oplyse, at ministeriet vil drøfte de rejste spørgsmål med KL.